

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

După alarma ce o vedem în presa din Budapesta, de când cu venirea lui Ignatieff la Viena, acolo trebuie să se petrec lucruri însemnate. Se vede din toate o temere mare, că monarhia austro-ungară va căde în cursa rusască. Pentru prețul Bosniei Austro-Ungaria va fi izolată de aliații ei naturali și misiunea ei în orient va fi pentru totdeauna compromisă.

Toté în zadar. „D. Ztg.” din Viena răspunde cu multă flegmă: un marș strategic în Transilvania ar fi astași o imposibilitate. Trupele noastre ar fi atacate ca cele franceze în 1870 încă pe timpul marșului. Ori ce soldat serios o știe acésta și bramarbasarea unghurască trebuie să facă o impresiune neplăcută în cercurile decizătoare, unde increderea în brava armată este mare, dară unde se știe totodată ce este reșbelul și că reșbelul nu pôte fi privit numai de o paradă de honveți. Din norocie tocma în acele cercuri nu cugetă nimenea, după cum am dis, a face negoț englezesc cu sânge austriac. Atitudinea neindoielnică a Germaniei încă oprește de la ori ce încercări de feliiu acesta.

Misiunea lui Ignatieff în Viena este de done feliiuri. Odată să sondeze dacă Austro-Ungaria s'ar învoi cu un congres fără de Anglia. De altă parte, dacă nu s'ar învoi nu ar fi aplecată a se înțelege cu Rusia, modificând tratatul de la San Stefano în punctele cari nu convin Austro-Ungariei. Drept preț pentru acésta bună înțelegere, Austro-Ungariei i se dă dreptul de a pune în lucrare, dimpreună cu Pórta, reformele de lipsă în Bosnia, totodată Rusia va modifica și granițele Bulgariei intrucât aceste se par defavorabile Austro-Ungariei.

Cumcă în Viena bate cu totul alt vânt politic de cum bate în Budapesta ne dovedesce și următórea impregiurare. Încă mai nainte se făcuse vorbă că contele Montgelas, atașatul la

ambasada din London, a lucrat pentru o alianță între Austro-Ungaria și Anglia, pe la spatele ambasadorului contele Beust. Diarele din Viena, din ce motive se pôte sci, au desavuât pe contele Montgelas și l'au timbrat de un „Arnim” austro-unguresc, fără de a mai alarma lumea cu un proces ca cel din Germania între Bismarck și Arnim. „Nat. Ztg.” vine acum și constatéază desavuarea, adauge însă că ceva tot a fost de întreprinderea alianței, carea mai târziu a trebuit să rămână baltă.

De congres nu se mai vorbește. Recunoscerea tratatului dela San Stefano va rămâne o afacere a cabinetelor singuratece.

Cestiunea Basarabiei, după o telegramă de eri, a intrat într'un stadiu nou. „Pol. Corr.” publică un extras dintr'o notă adresată agenților români în străinătate, care declară, că cabinetul român este resolut a nu intra în nici un feliiu de transacțiune cu Rusia în privința cestiunei basarabice. În fața unui pas atât de formal și categoric nu se mai pôte îndoi nimenea de resoluțiunea cea firmă, sinceră și unanimă de a nu intra în transacțiune. Mai departe sînt imputerniciți agenții români a declara, că guvernul român, într'u cât privește România, nu consideră tratatul de la San Stefano de obligatoriu.

Acest limbagiu firm și resolut ar fi respunsul la limbagiul lui Gorciacoff din zilele aceste față cu generalul Ghica, cu care ocaziune dișe cel dintăiu, că România este ingrată și că dacă nu va voi să cédă de voie bună Basarabia va fi silită cu forța. Acest limbagiu mai este și rezultatul unei ședințe secrete a camerei și senatului, în care sondând guvernul opiniunea senatorilor și deputaților, acestia s'au pronunțat contra ori-cărei transacțiuni cu Rusia.

Din Constantinopole se signalizează simptome de revoluțiune.

Spre a ține pre toți cetitorii nostri în curent despre toate evenimentele politice, reproducem ultimele scrii, publicate numai în o parte a edițiunei din nrul trecut:

Viena, 27 Martiu n. Generalul Ignatieff a conferit la améđi cu contele Andrassy și după améđi a fost primit la Impératul. „Polit. Corr.” anuciă din Constantinopole: cerculéză faima: Pórta cedénd influenței rusesci este pe cale a îndruma pe Musurus pașa din London să întrevină la cabinetul englez, și cu provocare la tratatele în ființă, săl induplece a retrage flota engleză din Dardanelle.

Correspondentul din Petersburg al „Polit. Corr.” vorbind despre misiunea lui Ignatieff la Viena, declară: Ignatieff este însărcinat a esplica, că cheia situațiunei, încât privește eventualitatea reșbelului, este în Viena, dacă i s'ar da Angliei să înțelégă fără îndoială, că n'are să competeze pe Austria.

London, 27 Martiu n. „Bureau Reuter” anuciă din New-York: Agenți de ai guvernului englez se dișe că cumpără în America pentru cavalerie și artilerie 18,000 cai, cari se vor dirige preste Canada la Anglia.

Roma, 27 Martiu n. În locul lui Cairoli s'a ales president al camerei Farini.

Basarabia.

II.

Vécul al cincî-spre-đecélea.

În nrul nostru de la 20 Februarie am răspuns deja unui domn X., care adresase din Bucuresci o scrisóre către directorul diarului „le Nord”, spuind în ea, că Rusia cucerise Basarabia dela nisce cărduri (peuplades), cari locuiau sub corturi și erau pe jumétate sêlbaticé, de la un soi de bașibuzuci odioși, și că din nici un punct de vedere Basarabia prin tractatul de Paris n'a putut fi consi-

derată ca fiind restituită posesorilor ei legitimi.

Prin documente, publicate în mare parte în archive slave chiar, am aréttat, că Tătarii d-lui X., cari ar fi fost în trecut les possesseurs légitimes, erau cam ciudați în felul lor.

În Suceava domnesce Alexandru Vodă cel Bun, care prescrie la anul 1407 ce vâmi au să plătescă negustorii poloni la Tighina (Bender) și la Cetatea-Albă (Akkermann). Tot în vremea lui Alexandru trece la 1420 ierodiaconul rus Zosima prin Cetatea-Albă, și ne spune, că void să trecă Nistrul, a trebuit să plătescă pentru trecétóre un bir, pe care Moldovenii și Litvânii și-l împart la incheierea socotelor. Ierodiaconul șade la Cetatea-Albă două săptămâni și apoi plécă de la fânarul aședat chiar la gura Nistrului pe o corabie cătră sfintele Locuri.

Preste un an (1421), mai vine alt călétor, cavalerul Guillebert de Lannoy, ambasadorul a doi regi apuseni, care asemenea petrece în Cetatea-Albă, ce este sub stăpânirea lui Alexandru Vodă, pe care l'a vêđut și-l cunósce cavalerul. Ba cavalerul are și ocazia de a afla, că Moldovenii din Cetatea-Albă sînt minunat de bine administrai, căci singur călărind pe lângă Nistru a fost prădat, și poliția de atunci i-a aflat în câte-va dișe pe hoți și i-au adus legați înaintea lui. Cavalerul, mirat de acésta justiție espeditivă, se rógă lui Vodă să-i ierte, căci i-au dat banii toți înapoi.

În fine la a. 1475 Stefan-Vodă cel Mare trimite la Cetatea-Albă pe un architect grec anume Teodor, ca să facă un turn nou și un zid nou la întăriri, iar architectul le spune acéstea prin inscripții, care stau și astăđi pe zidurile cetății.

Tot odată vedem în chrisóvele domnesce de pe acea vreme iscăliți de odată cu Domnul regulat parcálabilii Chilieii, ai Cetății-Albe și ai Hotinului, cari erau boieri mari, în cât se vede cum-că Tătarii de sub corturi ai d-lui X. aveau trecere pe atunci.

FOIȚA.

Cerșitórea de pe Pont des Arts.

(Traducere din W. Hauff: *Novéle*).

(Urmare.)

XI.

Ea'l invită a lua loc pentru a face gustarea. Ii spuse că, Faldner plecase des de dimineță și că o ar fi însărcinat a-i cere scusele sale; ii deslășură apoi trebile cele multe, ce el ar avé să împlinescă ađi și, cari il vor oprí până cătră amiađi. „Viața lui e plină de griji și de muncă”, dișe ea; „dar mie'mi pare că, o astfel de viață pentru densusul e de o neapérată trebuință”.

„Întéplă-se acésta numai în dișele aceste?” întrebă Fróben; e pôte tocmai mult de lucru pe moșie?”

„Nu tocmai”, răspuse ea, „tóte și urméză cursul lor obicinuit; el e așa, de când il cunosc. E' neobosit în lucrul său. În decursul acestei pri-

măveri și veri n'a trecut o di, în care să nu fie fost cuprins cu moșia sa”.

„Atunci a bună samă vei fi simțit adese forțe tare singurătatea” dișe ténérul; „atât de părăsită la țară, și Faldner diua întregă dus”.

„Singură?” replică ea cu glas tremurător și se plecă spre o masă de lângă ea; și Fróben căutând în oglindă vèđu cum buzele ei tresăriră în durere. „Singură? Ba nu! Căci amintirile trecutului cercetéză pre cei singuri și —” adause ea, cercând a zimbí — „cređi d-ta că, o stăpână a casei n'ar avé destul de lucru în o economie așa de întinsă? În astfel de impregiurări nu ești singură, sau — cel puțin nu este iertat să o fi”.

Nu este iertat să o fi? Sirmanna de tine! gândi Fróben în sine, oprește-ți inima ta visurile aducerei aminte, ce te cercetéză în singurătate, sau ți oprește prietenul nesimțitoriu, de a te simți singură? În tonul, cu care rostise ea acele cuvinte, zăcea ce-va ce părea a sta în contradicere cu surisul ei.

„Și totuși” urmă el, pentru a da

simțemintelor sale și vorbelor ei altă direcțiune, „și totuși tocmai femeile par a fi făcute de natură pentru linișce și singurătate; cel puțin la acele popóre, cari preste tot au produs bărbății cei mai aleși, așa la Romani și la Greci, așa chiar în evul de mijloc al nostru, femeia era mărginită mai cu samă la apartamentele pentru femei”.

„Ca tocmai DTa să produci astfel de exemple, n'ași fi gândit”, replică Iosefa, esaminând cu ochiul său trăsăturile lui. „Crede-mé, dle Fróben, fie-care femeii, chiar și cea mai de rënd, înainte de a fi cunoscută cu impregiurările unui bărbat cunósce, în curénd dacă el a petrecut mult sau nu în cercul femeilor. Și nu se pôte tăgădâi, în acele cercuri zace ce-va, ce ți dá acel tact fin, acel simțemint de atențiune, care te face să alegi în conversațiune tocmai, ce e mai potrivit pentru femei, ce ne place mai mult, un grad de cultură, de care n'ar trebui să fie străin nici un bărbat. DTa cu atât mai puțin vei contesta acésta”, adause ea, „cu cât zace pe față că, o

mare parte a culturii DTale o datorresci secusului meu”.

„Este ce-va adevér în ceea ce diși” răspuse ténérul, „și cu deosebire cât pentru cele din urmă conced că, femeile au influențat asupră'mi, nu atât în ce privește felul meu de gândire, cât mai vértos asupra felului de a îmbrăca în cuvinte cele gândite. Impregiurările m'au silit, cu deosebire în timpul din urmă, a petrece mult în cercuri mai alese, cu deosebire în cercuri de femei. Dar tocmai în aceste cercuri începui a înțelege, cât de puțin se potrivește femeile, sau ca să dișe mai lămurit, cât de puțin femeile se potrivește în acésta lume mare și viață mai alesă”.

„Și pentru ce?”

„Voiu să ți-o spun, chiar cu periculul, de a te supéra pre mine. Este o trăsătură frumoasă a caracterului timpului nostru că, cercurile mai alese ale societății au început să înțelégă că, jocul este numai o bôlá de scólă, o mantauă sub care se ascunde sérăcia spiritală. Pentru aceea jcurile whist, faro, boston și altele de felul

Numai numiri ciudate aveau acei boieri Tătari. Pentru că vedem din chislovce, că lângă boierul Manoil parcălab de Hotin, și Stanciu de Cetatea-Albă, sunt iscăliți d-nia lor: Albul spătar, Ioan Băiceanu, Hodco Crețul, Oanea Păntece, Tudor Vascanu, Giurcea lui Gaură, tot nume... tătărăsc de boieri de a lui Alexandru-Vodă.

Dar Cetatea-Albă devine și mai ciudată prin o altă impregiurare. În aședământul ce-l dă Alexandru-Cel-Bun la 1407 negustorilor poloni, se vede și ce mărfuri importau acele peuplades à demi sauvages. Negustorii aduc din Lemberg postav, din Brăila pește, din Polonia cai și vite albe; ce or fi aducând ei ore din Cetatea-Albă? Pote corturi tătărăscii? Ei aduc din Cetatea-Albă stofe cusute cu fir de aur, stofe de mătășă și vinuri din Grecia, pe care prosaicul aședământ le numește cvas-grecesc. Erau lucsoși Tătarii din Basarabia.

Se scie, că după mórtea lui Alexandru-cel-Bun au rămas doi fii, Ștefan și Ilie, cari și-au împărțit țara în două. Mateiu Strykowski, în cronica sa polonă-litvană, tipărită în-tâiu și în-tâiu la Koenigsberg 1582, ne spune cum și-au împărțit-o ei. Ilie a luat regiunea Nistrului, Hotinul, Suceava, Iașii, Hușii, Tecuciul, etc.

Ce-i mai rămăsese bietului Ștefan? Trei ținuturi: Cetatea-Albă, Tighina și Chilia, care erau echivalente cu tot restul Moldovei. Se vede că Ștefan scia importanța acestui lambeau de terre, căci n'a cerut nici Iașii, nici Suceava, ci s'a mulțămît cu acești tătari, cari locuiau sub corturi și purtau stofe lucrute cu fir de aur și mătășării, beau vinuri din Grecia și stăteau în relațiuni directe cu Genova și cu Veneția. Acéstă împărțelă și împăcăciune între frați a pus-o la cale regele Poloniei la anul 1436.

Nu-i vorba de cronici, geografii și atlasuri. Nici una din ele nu contestă proprietatea deplină și neturburată a Moldovei asupra Basarabiei. Dar având a face cu diplomați de soiul celor cari scriu în „le Nord“ am adus ca Toma necredinciosul dovezi, scrise de ómeni, trăitori în vécul al cincispre-decelea, ómeni cari au vorbit cu Alexandru-Cel-Bun, cu fiii sei Ilie și Ștefan, cu Ștefan cel Mare. Aici nu se pôte spune, că este o vreme ca aceea a lui Rurik sau a lui Oleg, în care istoria e mit și mitul istorie; ci din contră o vreme în care negustorul ce aducea pește de la Brăila trebuia să plătescă vamă, importând iepe și vaci plătia vamă, trecând Nistrul plătia vamă; o vreme, în care poliția de Cetatea-Albă prindea pe tâlhari, în cât din contră vremea de astăzi, cu nesiguranța ei caracteristică, e o li-

centă poetică pe lângă epoca sănătoșă a lui Alexandru-Vodă cel Bun. N'avem a face cu povești și drepturi inchipuite, ci cu ómeni cari au fost, cum sântem noi astăzi de ne vedem cu ochii, cari se îmbrăcau ei cu postav adus din Lemberg, iar cucónele cu mătăse din Cetatea-Albă; și de câte ori voim a spune povești de tătari sub corturi și ómeni jumătate selbateci, protesteză boierul Manoil, parcălab de Hotin, Stanciu de la Cetatea-Albă și împreună cu ei Tudor Vascanu, Ioan Băiceanu, Oane Păntece, Albu Spătaru și cei-lalți.

De acest triumphiu format în documentele noastre de parcălabul de Hotin, cel de Cetatea Albă și cel de Chilia nu te scapă nici un soi de subtilitate diplomatică, nici un soi de apucătură. Nu-i eșire precum nu-i intrare, și păgân să fie omul, trebuie să ădică: Adevărat, a Moldovei e Basarabia.

De când există Românii pe pământ, Basarabia noastră actuală, acest „lambeau de terre“, a avut și el onórea de a forma un stat deosebit, de și forte trecător, sub Ștefan, fiul lui Alexandru-Cel-Bun. Altfel e pururea parte integrantă, sau a Valachiei în vécul al pai-spre-decelea, sau a Moldovei din veacul al cincispre-decelea și până la luarea ei prin Ruși.

Față cu aceste lucruri positive, cu acești parcălabi, stofe cusute cu fir, vămi plătite de negustori, turnuri și ziduri făcute de Ștefan-Vodă, nu știm de unde dac'ar mai cuteza cineva să ădică cum că „la Bessarabie à aucun point de vue n'a été considérée par le traité de Paris, comme restituée à ses possesseurs légitimes?“

Hotinul nord estrem, Chilia, gura Dunării, Cetatea-Albă, gura Nistrului, și tot teritoriul dintre liniile ce le-am puté trage între ele a fost al nostru și este de drept al nostru și astăzi, căci nu nouă ni s'a luat, nu cu noi s'au bătut Rușii, nu pământul nostru l'au putut ceda Turcii.

Știm prea bine, că diplomații sânt isteți întru prefacerea dreptății în terfelóge fără valóre. Dar-țaria unui popor mic a stat tot-deuna în drept. Óre nu-i era mai ușor la inimă d-lui X, sau cetitorului rus a lui „le Nord“ dac'afacerea se regula între noi și noi renunțam la dreptul nostru de bună voe? Nui părea mai bine, dac'ă țaceam molcom și jucam după cum ni se cânta?

Sigur că da.

De aceea, ori cât de slab ar fi dreptul, lipsit de arme și de putere, el e tot mai tare de cât nedreptatea, tot mai taro de cât neadevărul.

Cu un cuvânt tătarii d-lui, X, și ai lui Rumianțof, a cărui nume d. X,

lor s'au lăsat în dispozițiunea unor domni și dómne mai bătrâne, cari nici decum nu pot să se împrietenească cu conversațiunea. În Franția este adevărat, că jocă în societăți chiar și domni de 20—30 ani; dar aceștia sânt de comun numai de acei gogomani, cari s'au format după chipul și asemănarea unui dandy englez, sau cari simt înșiși că, le lipsese spiritul, ce fără îndoielă ar trebui să'l aibă voind a lua parte la conversațiune. Însă de când, fie cercurile mici sau mari, au început a se face așa numitele conversațiuni, va să ădică, de când ómenii se așeză în jurul caminului, sau în Germania în jurul sofei, bénd teiu și ținénd discursuri preste măsură pline de spirit, de atunci femeile par a fi dat cu totul din drumul cel bun în laturi.

„Mă rog, DTa ești chiar prea sever! Cum s'ar puté —“

„Lasă-mă să sfărșesc!“ urmă Fröben cu foc, luând fără a scii, mâna frumósei dómne întră mâinile sale. „O damă din așa numita societate alésă primesce în fie-care săptămână visite

de óră; de șase ori pe săptămână ea întórce aceste visite. În astfel de societăți cel mult tineretul jocă puțin, afară dór de baluri, cari din ce în ce se fac mai rare. Ceilalți óspeți, domni și dómne converséză. Întră bărbați se află adese ómeni cu o cultură deosebită, geniali, cari întră bărbați sânt muți și uricioși, ér întră femei se fac vorbăreți și glumeți și cari desvóltă o astfel de bogăție în cultura lor socială și în cunoscințe de tot felul, încât pun pe totă lumea în uimire. Nu fudulia este, care face pre acești ómeni vestiți și vorbitori, ci consciința, că partea cea mai interesantă a sciinței lor se potrivește mai mult pentru femei, decât pentru bărbați, cari sânt mai cu sistem, și cari au pretensiuni mai mari.“

„Prea bine, mi pot închipui astfel de bărbați; dar mai departe!“

„Prin bărbați de aceștia, conversația și capetă formă, viață; femeile, cu deosebire femeile de spirit, nici odată nu și vor petrece între sine atât de viu, ca cum se întâmplă când chiar și numai un singur bărbat se

l citéză fără cuvânt, pentru-că acest general n'a susținut nici odată de a fi eliberat Moldova de sub tătari, ci din contra el e dat Moldovei, pe lângă proprietatea și posesiunea liniscită a Basarabiei și a Hotinului, acei tătari n'au trecere, ci sânt pure invențiuni pentru a arunca praf în ochii Europei, neștiutóre de lucrurile nóstre de la Dunăre.

Acest petec de pământ, pe care „le Nord“ ar voi să'l sacrificăm prieteniei nóstre cu Rusia, nu are pentru noi nici un equivalent în lume. El însemnéză misiunea noastră istorică, țaria noastră.

La intrarea Sultanului Mohamet în țara romănescă contra lui Vlad Tepeș Voevod se afla între ostașii lui și un sərb anume Constantin Mihailovicz de Ostrovița. El ne spune că pe atunci opinia publică era, că ori cine s'ar resboi cu Românii, chiar să'i învingă, numai pagubă are. Acéstă'i forte natural, pentru că Românii nu sânt popor cuceritor, de aceea și apără ce-i al lor cu îndărătnicie, pentru că ce au cu drept au și al lor este.

Ori când însă Turcii sfătuiău pe Sultan să nu facă resboiu cu Românii, pentru că n'aduce nici un folos, ci pier numai o mulțime de Turci în zadar, atunci Sultanul le respundea: „Până când Românii stăpănesc Chilia și Cetatea Albă, ieră Ungurii Belgradul-sərbesc, până atunci nu vom puté birui pe creștini!“ (Veđi Sbiór pisarzów polskich sec. II. Tom. V Warszawa 1828).

Prin urmare Sultanul Mahomet știa bine că acest „lambeau de terre“ nu-i de desprețuit, și dac'ă el ădicea acéstă la 1490 — de ce să n'o ădicem noi la 1878?

Mutatis mutandis ădicem:

Pe câtă vreme Basarabia este în mâinile nóstre, Rusia nu va puté cuceri Orientul.

Căci, după cât dăm noi cu socotela, din ciudatele teorii a frontierelor naturale, a barierelor ostile de invins și a victoriilor repurtate la Cahul și Ismail — cam asta este intenția puter-nicului nostru vecin. „Timp.“

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Budapesta, 29 Martiu. Sciu că ădiarele de aci m'au prevenit cu noutatea ce am să vă împărtășesc. Da noutatea are laturile sale interesante care o susțin și după ce este cunoscută în valórea sa. Dovadă că este așa, sânt ădiarele de aici, cari nu lasă ocasiunea să trecă fără de a se especta, care după cum le taie capul.

Doi trămíși extraordinari ai României Ioan Ghica și Dem. Sturza pe lângă cabinetele din Paris, London, Viena și Budapesta în întórcerea lor, după ce petrecură un timp în Viena, au venit și la Budapesta, cu bună samă pentru a se pune în contact cu bărbații politici de aici și a sonda atitudinea politică unгурescă.

Junimea romănescă de aici au aflat cu cale a saluta pre óspeții români în capitala noastră. Sub conducerea dlui redactor al „Familiei“ Iosif Vulcan, Duminecă junimea s'a prezentat spre sfărșitul aréat diplomaților români. Dlu Vulcan, conducătorul deputațiunei, ca interpretul junimei, în discursul seu de salutare a accentuat că cu bucurie au urmărit români tineri de aici victoriile armatei romăne pe pământul bulgar, dară s'au indignat forte tare, când au auđit că Rușii, pentru victoriile reportate pentru cauza creștinătăței, voiesc să resplătésca cu desmembrarea teritoriului României, spre batjocorirea drepturilor internațiunale. Termină cu dorința ca misiunea diplomatică a domnilor Ghica și Sturza să fie încoronată de cele mai bune succese.

Dl I. Ghica mulțămi pentru nobila atențiune a junimei romăne. Vorbi apoi despre situațiunea în care se afla orientul și România înainte și în care se află după resbel.

Începénd cu tratatul de Paris dela 1856, arată că Europa la acel congres n'a restituit Basarabia luată pe nedreptul de Rusia la 1812, ci a creat numai nisce limite nóuă cari aveau în vedere comerțul, pe când adevăratele limite ale Basarabiei trebuiau întinse până la Dniștru.

Dl Ghica trecú apoi la fazele prin cari au trecut România până în véra trecută și cum Rusia a stăruit pelângă principele Carol să'i vină la Plevna într'ajutoriu.

Spune mai departe că fără de a comite păcatul „laudei proprie“, românii cu ajutoriul lor au făcut forte mult pentru promovarea victoriei creștine și că fără de români rușii și astăzi ar sta pe țermul stâng al Dunărei.

Rușii însă vor cu ori ce preț să se pună în posesiunea gurilor Dunărei, mai mult, ei vor să-și întindă granițele până pe culmile Carpaților (?!?)

Sturza a vorbit în același sens. Améndoi diplomații găsesc că este necesar ca națiunile neslavice să se alieze contra panrusismului.

Aménunțele ce au urmat cu acéstă ocasiune și binevoitórele sfaturile dlui Ghica, să se străduiască tinerimea a se iniția bine în specialități ce și le-a ales, căci ne trebuiesc ómeni de specialitate și ómeni de sciință, de-

află de față, cum am ădice ca martor sau ca judecător. Punéndu-se prin astfel de bărbați în discușiune tot felul de lucruri de interes, ce aduc spiritul în activitate deosebită femeile se transpun în un fel de iritare firéscă. Spre a puté ădice și ele ceva, un cuvânt măcar, pentru a se aréta cu spirit, culte, ele sânt silite a-și încorda tóte puterile, trebuie să deschidă tóte portilele spiritului lor, pentru a contribuî cu imbelșugare la torentul convorbirilor, în care se scaldă societatea. Dar, értă-me, acest fond în curénd se sleesce cu desevérșire; gândesce-ți numai, ce tortură, a fi silit ca în decursul unei ierni întregi să faci de șapte ori pe săptămână pre omul cu spirit!“

„Așa dar! D-Ta prea i pui lucrului córne, esagerezi.“

„Nici decât; eu spun numai, ce am véđut, ce am pățit însumi. De când în timpul mai nou conversațiunile aceste au venit în modă, fetele se cresc cu totul altcum ca mai nainte; sirmanele ființe, câte de tóte n'au ele să învețe acum, dela al decelea până la al cincispredecelea an! Istorie, geo-

grafie, botanică, fisică, chiar desene pictură, estetică, istoria literaturii, ca să nu mai amintesc și de cântare, muzică și joc. Tóte aceste specialități bărbatul abia după al optspredecelea dóuădecilea an învață a le pricepe cum se cuvine; el le învață pe rând, prin urmare mai din fundament; multe le învață dela sine, prin urmare le știe aplica mai potrivit și intrând apoi după al dóuădecii și treilea an, sau și mai târziu, în aceste cercuri, el, dac'ă are numai óre-câtva filosofie a vieței și îndemănare, totdeuna aduce multă siguritate cu sine. Cum stă însă lucrul cu o fată? Gândesce-te numai. Dac'ă o astfel de ființă nenorocită în al cincispredecelea an al vârstei sale îmbuibată cu cele mai eterogene cunoscințe și apucături măiestrite, intră în lumea mare, cât de curiosă trebuie să-i pară tóte la început! De-și i-ar plăce mai bine a petrece solitară în camera sa, ea fără milă se introduce chiar împotriva voiei sale, în tóte adunările, aici ea trebuie să strălucéască, trebuie să bată mereu din gură, trebuie să-și scótă întréga sa marșă la

sunt foarte de apreciat, le trec cu vederea.

Nu. aflu de importanta a amintii nici de banchetul dlui S. Turu dat in onora ospetilor romani. Eta pentru ce. Maghiarii nostri inca nici acum nu inteleg misiunea lor, indata ce nu li se pare croita in dimensiuni mari, cari trec preste puterile lor. Coincidența acestei intalniri accidentale inca ne arata ca ori cat de identica este puterea Maghiarilor cu a Romanilor, intre doue oceanuri nemtesci si slauice totusi se simtesc mai pre sus de Romani. Presa oficiosa si opozitionala ni o spune acesta in termini, care pe un Roman bun nici cum nu l pot multami. Presa unghuresca recunoste solidaritatea intereselor, dar ea tot se simte a fi reprezentanta unor fiinte superioare Romanilor si acesta in același timp, pe cand ea insasi recunoste, ca in Viena se luca cu totul in alta directiune de cum doresce densa.

Aici se scie ca Anglia voiesce serios a se lua lupta cu Rusia si entuziasmul pentru rezolutiunea acesta se exprima fara de rezervă. Dar in același timp, recunoste ca in Viena se vor respinge si banii Angliei si tote favorurile ce-i stau in putinta acelei puteri a le pune Austro-Ungariei la dispozitiune, si se va face o transactiune cu Rusia.

La o politica buna nu se cer numai dorinte si inca dorinte, cari trec preste puterile cuiva, ci se cere si putinta de a pune in lucrare dorintele.

o.

Protocol

luat in I-a sedinta a comitetului reuniunii invetatorilor romani gr. or din diecesa Caransebesului tinuta in Bocsa montana in 18 si 19 Septembrie v. 1877.

(Urmare).

Continuarea sedintei in 20 Sept. (2 Oct.) 1877 la 9 ore ante meridiane.

Nr. 13. Dl. președinte redeschidând sedința reportază, cum-că dl. Martin Tapu actualul vice-președinte, ca fost președinte al reuniunii, în urmarea provocării prezidiale dto 2/14 Septembrie a. c. Nr. 5 a predat toate actele reuniunii incurse dela adunarea generală ținută la Buziaș în 27 Iuliu a. 1875, până la adunarea generală din Reșița ținută în 3/15 August a. c. împreună cu toate actele ținătoare de prezidiu și archiva reuniunii; de asemenea și sigilul reuniunii, mai multe statute, protocoale tipărite de a le adunării generali din a. 1871. Dehierațiunii litografate și tipărite pentru înscrierea de membri, diplome aurite și o cutiă cu oblaturi, pe lângă una relațiune, în care singur se dechiară, cum-că consemnarea specială despre toate aceste și va fi de datorință a o substerne prezidiului ulterioarminte pe lângă un inventariu formal.

Raportul prezidial despre predarea actelor și a altor obiecte aparținătoare de prezidiu din partea d. Martin Tapu ca fost președinte, se ia la cunoștință hotărându-se deodată, ca d-sa având a face una consemnare și inventariu despre toate actele și obiectele predate să le substernă ambele actualului prezidiu, ca acesta să pôtă face raport detaiat despre primirea acelor la prosima sedință.

Nr. 14. Președintele raportază mai departe că Ioan Marcu, ca fost bibliotecariu al reuniunii cu convocare la scrisoarea prezidială dto 2/14 Septembrie Nr. 5 a substernt relațiunea sa pe lângă un inventariu formal despre întregă starea a reuniunii, din care se pôte vedea atât starea bibliotecii de mai nainte în a. 1875 după adunarea generală din partea fostului președinte de atunci V. Niculescu fără de acte, ci numai cu 48 de opuri pe lângă un dulap și o colă de papir în formă de inventariu, precum și starea ei de aji carea e următorea:

Biblioteca reuniunii are 69 de opuri,	
dintre cari legate sunt	13
nelegate	56
	laolaltă 69.
cumpărate sunt	20
donate	49
	laolaltă 69.

cari tote vatoréză 129.13 fl.
câtră cari adăugând și prețul dolapului 20

face întregă averea Bibliot. 149.13 fl.

Din incidentele punctului al 9-lea din raportul fostului bibliotecar se face propunerea de a se erua sumele preliminate dela începutul reuniunii pe sēma bibliotecii pentru de a se pută constata cât din acele s'a folosit pentru procurarea de cărți și opuri pedagogice.

Raportul prezidial despre substernerea raportului fostului bibliotecar Ioane Marcu pe lângă un inventariu și relațiune formală despre întregă stare și avere a bibliotecii reuniunii, luându-se la cunoștință protoco-lară, se decide deodată cum-că raportul fostului bibliotecariu din cesiune fiind întru tôte corect și consunator cu starea întregă a bibliotecii, se primesce și privește ca predare formală a bibliotecii având însă biblioteca a se păstra și mai departe la locul de până aci, până când se va face predarea la actualul bibliotecariu, care de astă dată n'a participat la sedință. Cu ernarea sumelor preliminate pentru procurarea opurilor pe sēma bibliotecii se încredințază casariul cu întrevinerea notariului Ioan Marcu.

Nr. 15. Din incidentul punctului 10 din relațiunea fostului bibliotecar I. Marcu se face propunerea, ca redactorului fōiei „Higiena și Școlă“ D. Dr. P. Vasiciu, de asemenea și reuniunii invetatorilor rom. gr. or. din diecesa Aradului să li se exprime mulțamită protoco-lară, și anume: D. Dr. Vasiciu pentru că a donat bibliotecii mai multe opuri precum și fōia sa din anul trecut și anul curinte, ér reuniunii invetator-resci amintite pentru că a bine voit a trămite bibliotecii noastre organul său, adecă

têrg, și — cât de curând va ajunge ea la fund! D-Ta riđi? Ascultă mai departe! Acum nu mai are vreme a-și întregi cunoștințele câștigate în școlă; în curând se cere dela ea și mai mult; ca și părinții ea trebuie să scie povesti despre obiecte de artă, despre literatură. Preste ți deci ea se silisce a-și însuși tot felul de termeni tehnici, cetesce jurnale, pentru a-și dobândi o judecată despre cartea cea mai nouă și fie-care sară e pentru ea un fel de examen, în care pe o cale îndemânatică ea trebuie să se mântue de pensul invetăt. Cum-că unui bărbat cu cultură adevărată, cu cunoștințe temeinice i se școlă pērul în cap în fața acestor flēcuri și acestei semi-culturi, Ți poți ușor inchipui; la început acest rēu nărav el îl va afla ridicul, în urmă chiar primejdios; el va blăstema această supercivilizare, care smulge pre femeii din cercurile lor casnice făcându-le jumătate bărbați, — pecând bărbații se fac de jumătate femei, de ôrece ei se dedau, a desfășura și a aplauda tôte în felul femeilor; el va dorî din inimă spre binele

femeilor mai nobile, ca să revie acea linisce casnică, acea singurătate, unde ele sunt acasă și unde la tōtă întēmplarea pot să strălucescă cu mult mai minunat decât în vre-unul din acele cercuri!“

„Zace un grăunte de adevăr în cele ce ai đis“, răspuse dōmna de Faldner; o judecată însă nu-mi pot face despre aceste, căci n'am avut nici odată fericirea sau nefericirea, a petrece în acele cercuri. Dar mie mi se pare că, și acolo ca ori unde, reul rēsare numai din esagerare. E adevăr, ce Țici, că noi femeile sūntem avisele la un cerc mai restrins, la acea căsnicie, care este adevărata noastră chemare. Ne vom perde spriginul nostru cel adevărat, ne vom arunca pe un câmp nesigur, încercând a părăsi cu desēvērșire acel cerc. Voiesci D-Ta însă să ne răpesci cu desēvērșire plăcerea unei conversațiuni de spirit cu bărbați? E adevărat că, câte șapte seri pe săptămână trebuie să conducă la o stare nefrēscă, la supercultură sau la sleire; nu s'ar putē însă afla și aici o cale mijlocie?“ (Va urma.)

fōia „Mintea și Inima“ pe lângă rugarea de a sprigini biblioteca noastră și mai departe cu foile amintite. — Tot așa se propune a se exprime mulțamită protoco-lară și celorlalți donatori, și anume: D. E. I. Teranu Paul Chinezu și Ioan Marcu, ambii invetători, cari asemenea au spriginit biblioteca donând acesteia opuri din partele.

Se primesc aceste propuneri de a se exprime mulțamită protoco-lară, atât D. Dr. Vasiciu, pentru donarea opurilor și foiei sale „Higiena și Școlă“ și reuniunii invetatorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebesului, cât și Dlor I. E. Teranu comerciant în Oravița Pavel Chinezu invetătór în Saceniu, și Ioane Marcu invetătór în Bocșa-montană, cari tōți prin donarea de opuri au spriginit biblioteca reuniunii.

(Va urma).

Varietăți.

* (Parastas). În comuna Vașova s'a ținut în 8 Martie a. c. un parastas pentru odichna sufletului reposatei dōmna Ecatarina Mocsonyi. Despre acest act solemn ni se scrie de acolo: Parastasul s'a ținut după tōtă forma și datina noastră din Bănat, participând întreg poporul din Vașova, tinerimea școlară locală și tinerimea școlară dimpreună cu corul vocal din Bocșa-Montană, cu invetătorii lor Ioane Marcu și veteranul preot Zacharia Botoș; apoi intelegința română fără excepțiune de religiune, între cari: dl ablegat dietal Stefan Antonescu, dl avocat Ioane Budințan, Aurelian Popescu adjunctul preturei cercuale, avocatul Demetriu Antonescu, dl inginer Adrian Diaconoviciu, antistea comunală locală cu bravul lor jude comunal Gregoriu Oancia și epitropia din Bocșa-Montană. Cuvēntarea funeb-rală s'a ținut de câtră parochul Vasilie Nemoian.

* (Necrolog.) Amalia Mihailasiu născută Peciciu, în numele său, a fratelui său Iosif, c. r. căpitan, a sororii sale Enrieta, a verișorilor săi Carol Mihailasiu, căpitan c. r. în pensiune, Iosif Mihailasiu, magistrul postal și primar opidan și a verișorei sale Antonia Mihailasiu, măritată Anca, director normal, cu inima înfrântă de dorere face cunoscut, că mult iubitul ei soț Francisc Mihailasiu, căpitan c. r. de gendarmeriă în pensiune, după un morb greu de mai multe săptămâni și dede sufletul în mâinile creatoriului în 24 Martie 1878 la 8 ore dimineța, în anul vieței 54.

Osămintele repausatului se vor înmormēnta după ritul gr. cat. Marți în 26 Martie la 3 ore postmeridiane în cimiteriul gr. cat. din Năsēud.

Năsēud, 24 Martie 1878.

Fiă-i țerina ușoră și memoria bine-cuvēntată!

* (Societatea „Transilvania“) va ține adunare generală estraordinară, în ziua de Duminecă 12 Martie curent, la ôra 1 p. m. în sala facultății de litere Nr. 1.

Acēstă adunare este de cea mai mare însemnătate pentru societate, fiind la ordinea țilei modifcare a statutelor. Esperiența de peste de-ce ani ne-a dovedit că, rezultatele obținute nu corespond cu sacrificiile făcute de societate, — cauza este defec-tuositatea actualelor statute.

Societatea are un capital de aproape 126,000 lei noi, al cărui venit este destinat pentru crescerea junilor romani lipsiți de mijloc. Nu ne trebuie, decât o bună administrațiune, și să luăm înțelepte mēsuri și conforme cu necesitățile timpului în care trăim în privința distribuirei acestui venit, și sigur ne vom ajunge scopul propus.

Pentru a ajunge la rezultatul de a putē modifica statutele, ne trebuie a avē prezenți 2/3 din numărul

membrilor domiciliati în Bucuresci, fără de cari nu putem lucra.

De aceea rugăm cu tot dinadinsul pe tōți dd. membri să binevoiescă a nu lipsi dela acēstă adunare, care are să asigureze viitorul societății.

Președinte: A. Treb. Laurian.

* (Viitoriul principe al Bulgariei) — Se vorbesce mult că se va propune de câtră Rusia, și negreșit Bulgarii se vor grăbi să primescă ca principele Ludovic de Battemberg să fie Domn în Bulgaria.

Acest principe e născut la 24 Maiu 1845 și e locoteninte de vas în marina engleză.

Tatăl viitorului principe al Bulgariei, principele Alesandru de Hesa, se află acum la Viena și are dese conferințe cu reprezentanții marilor puteri.

Marele duce de Hesa are în Austria gradul de general de cavaleriă, e colonel titular al unui regiment de cavaleriă în Germania și al unui regiment de aceeași armă în Rusia. Impărătēsa Rusiei e sora sa.

Deci, candidatura principelui Ludovic de Battemberg pentru Bulgaria pare a fi rezultatul unui compromis austro-ruso-englez.

* (Pentru femei). Senatul universității din London a dat un vot, prin care hotăresce a se admite femeile să trecă tōte esamenele și să ia tōte diplomele ce se dau de acea universitate. Ori ce deosebire între femei și bărbați este desființată. Luarea aceste otăriri a fost precedată de o discuțiune foarte viă, în care medicii mai cu samă s'au arētat ostili inovațiunii ce se propunea. Hotărirea a fost admisă cu 242 voturi în contra 132. Reformatorii au avut dar o maioritate de 110 voturi.

* (Timpul) „C. B.“ din Iași scrie: Furtunile se succedă și zăpada continuă a căde aproape fără întrerupere de când am intrat în luna lui Martie. În tot cursul ernei n'am avut pe aici viscole ca acele din ultimele țile. Dar ceea ce-i mai curios, este că Februarie a fost de est-timp o adevărată lună de primă-veră. Nu numai stradele asfaltate sau pavate dar chiar mahalale cele mai noroișe se uscasc. Damele luase deja cortelurile de sōre, și astăzi... iēta-le sgrebulite prin sâni și cu manșonul în mână. Din cauza timpului s'a întrerupt și comunicația cu Bucuresci și posta nu ne-a sosit de vro trei țile.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Caracterul confesional al școlilor.

(Reprivere istorică).

(Urmare).

Să trecem acum la altă fasă a luptei pentru confesionalism! Lupta începe dela un timp a decurge pentru eschiderea de tot a confesionalismului din școle. Discreditarea bisericii apusene în tōte direcțiunile a dat mai ales îndemn a se ridica voci în contra caracterului confesional al școlilor. Școlile catolice au ținut cu țărnie neescusabilă la pedantismul tradițional și n'au admis a se strecura nici o reformă în sistemul școlar. Dela școlē a început cu timpul a se face pretensiuni mai mari; cu deosebire științele reale pretindeau un loc mai însemnat în școlē; clerul catolic vedea în astfel de înnoiri periclitarea religiunii prin școlă. În contra conservatismului acestuia se școlară ômenii, numiți ai progresului, cari aflând opozițiune la clerul catolic pentru întroducerea reformelor școlare-strigară: jos cu popimea! Școlile reformatilor dela început încă au fost confesionale; ele erau susținute de preoțiime. Preo-tul era și dascăl totdeodată. Fiindcă

însă el nu putea să și împlinescă pe deplin amândouă deregatorii luă lângă sine de ajutor pe cantor sau crâsnic, cu care împărția greutățile sale. Cantorului sau crâsnicului concredă și deregatoria dascălescă, rezervând pentru sine funcțiunile bisericesti. Ei! dar cantorul și crâsnicul, când venia timpul serviciului bisericesc sau era vre o îngropăciune, trebuia să părăsască pre copii, să alerge în biserică, să cânte și să tragă clopotele, căci plata dascălescă și așa i era pre mică. Școlile însă tot mai mult se populariză, și cu vreme tot mai mult se pretindea dela ele. Cantorii și crâsnicii numai puteau satisface așteptărilor de dascăli. În contra lor au început a se ridica acei ce voiau să dea școlilor un avânt mai mare. Stăruințele acestora mergeau într'acolo a lua sarcina acăsta din mâinile omenilor, cari nu mai puteau corespunde așteptărilor, și a forma un staf propriu învățătoresc. „Emanciparea școlilor de sub cler“ ca și o parolă de și eși pentru întâia oară la ivelă între bărbații, cari se interesau de sörtea școlilor și a învățământului. Parola acăsta n'avea să însemneze una și aceeași față de catolici ca și față de protestanți. Precum am vădut mai sus, față de catolici avea să însemneze emanciparea de sub obscurantismul evului mediu și respective emanciparea de metechnele iesuitorilor, cari prin scölă urmăreau realizarea planurilor papiste. Emanciparea la reformați însemna: școlile sunt și rămân confesionale adecă se susțin de corporațiunile bisericesti, însă dascălii nu trebuie să fie preotul sau cantorul, sau crâsnicul, sau ori care altul, care este distras prin alte ocupațiuni și nu este pregătit anumit pentru chiamarea dascălescă. La o astfel de emancipare — ca la ceva rațional și progresist — nu s'a opus nimeni, și succesive încât au permis mijlocele a se plăti învățătorii destul de bine, ca să nu mai fie avisați și la accidente cantonale, ea parte s'a și realizat și parte este pe cale a se realiza. Emanciparea școlilor romano-catolice — deși îndreptățită, — pentru puterea cea mare a bisericii catolice în staturile catolice prea puțin s'a realizat.

IV.

Pentru noi este de interes deosebit a arăta, cum școlile noastre române greco-orientale, măcar că și-au luat începutul abia în jumătatea a doua a secolului al 18-lea, au trebuit să trecă prin toate fazele confesionalismului precum s'a întâmplat acăsta și la alte națiuni. Școlile române au avut să se lupte pentru susținerea confesionalismului contra celor-lalte confesiuni din patriă, contra așa numitorilor „liberali naționali“, cari voiau a lua școlile de sub conducerea bisericeii, și contra statului, care făcū cauza învățământului de a sa. Din istoria școlilor noastre române se pöte vedē, că școlile române dela înființarea lor până astăzi au fost confesionale. Confesionalismul școlilor noastre însă n'a fost de natura confesionalismului catolic, ci de natura confesionalismului școlilor reformate (protestantice), precum am făcut deosebire mai sus.

Posițiunea nefavorabilă politică bisericescă a Românilor din Transilvania a adus cu sine, ca Români deși cei mai numeroși, totuși mai târziu decât cele-lalte naționalități din patrie să și înființeze școle publice pentru creșterea tinerimei. Cine cunoșce istoria patriei noastre scie și aceea, că națiunile din Transilvania, Magiarii, Secuții și Sașii au decretat prin lege, ca Românilor să nu le fie permis a și înființa școle proprii, nici a cerceta școlile altor nații; afară de nobili cari se țineau de magiari. Acest sistem de domnire, apăsător pentru Români și

rușinătoriu pentru legislațiunea țării noastre — avea de scop a ține pe Români în sclăvia eternă. Chiar și în sfera mărginită a preotului într'a învêța lucrurile ce aparțin la credință și religione, netoleranța religioasă mergea pe la mijlocul secolului al 17-lea până la atăta, încât calvinii din patriă noastră se încercară a stărpi religionea ortodocsă la Români. Se scie că metropolitul gr. or. din Alba-Iulia, Simeon Stefan trebui să primescă dela Calvinii, cari erau domnii țării, un catechism calvinesc, după care trebuia să învêțe pre credincioșii bisericeii sale.

După ce o parte dintr'ei Români se unii la anul 1700 cu biserica apusenă, biserica noastră română ortodocsă rămase 83 de ani fără arhieru și păstoriu sufletesc. În timpul acesta s'ermanul nostru popor ortodocs n'avea nici preoți, cu atât mai puțin învățători și școle.

Abia în pătrariul din urmă al secolului al 18-lea când adecă se concesse bisericeii noastre a și avē arhierul ei, de și la început de nație sêrbescă, aflăm cele dintăiu urme despre școle la Români din Transilvania. Împăratul Iosif al II-lea de piă memoriă s'a îngrițit mai întâiu pentru ridicarea școlilor la Români ortodocsi din Transilvania.

Eată ce ăice acest prëluminat împărat cătră guvernatorul țării, baronul Bruckenthal în rescriptul împărătesc din 14 Iuliu 1785:

p. 6. „De öre-ce între cauzele principale, cari au contribuit la rescölă din urmă se pöte numēra mai ales și cu deosebire întunerecul cel mare ce domnesce preste tot la poporul român, în religione și moravuri, este una din cele dintăiu trebuințe a se introduce la Români școle normale naționale, cari până acum lipsesc mai de tot; dar mai ales a se înființa un seminar pentru instrucțiunea clerului greco-neunit, care se află în cea mai mare ignoranță.

Pentru înființarea acestui seminar am determinat cetatea Timișöra, care zace mai oportun pentru toți episcopii neuniți și vom a lua asupra Noastră speșele ce se cer pentru acela; totuși mai întâiu am însărcinat pe Metropolitul din Carlovit a face o propunere și un plan și acestea a le asterne Nouē spre cunoscință și aprobare pre înaltă!

Ce privesc însă școlile normale românesci, orēnduim prin acăsta pręgrafioș, ca de öre-ce pentru greco-uniți esistă deja o scölă principală la Blaj și mai multe alte scoli s'au înființat din fondul de studii, pentru greco-neuniți din contră până acuma nu se află încă astfel de mijloce pentru luminarea lor: să vę consultați cu episcopul neunit Nichitici și cu Martonfi, inspectorul suprem al școlilor normale, cum să estindeși scopul nostru salutar ce-l avem și asupra poporului neunit, care pentru ura ce esistă încă și acum între uniți și neuniți, nu pot ușor cerceta școlile uniților, și cum s'ar putē ridica în țără unele școle normale și pentru tinerimea neuniților. Resultatul consultărei vöstre apoi, dimpreună cu o propunere, cum și de unde ar fi a se crea fondul trebuincios pentru acăsta, să-l subscrneși Nouē pentru decisiune. Totuși și până atunci vę însărcinăm prin acăsta, ca cel puțin înființarea unei școle triviale și tot-deodată normale pentru instruirea dascăliilor viitori pentru neuniți, fără amănare să se pună la cale. Pre lângă acăsta veți îndatora și pre comisiunea pentru studii, ca și până se vor putē înființa școlile neunite să facă prin voi tot la o jumătate de an aici arētare despre cursul învățământului din școlile naționale la uniți și așa să se urmeze în aceleași termine și cu privire la neuniți îndată ce se vor înființa și școlile lor.“

(Va urma.)

Bibliografie.

„Foișöra Telegrafului român“ broșurată, anul I (1876) cu fl. 1.
„ II (1877) cu fl. 1.

Cuprinsul anului I: Programul Foișörei. Pedagogie și sciri scolastice: Pedagogia ca știință teoretică și practică. Date statistice despre școlile și învățământul din Ungaria. Grădina școlii populare. Definițiunea pedagogiei. Scopul fundamental al educațiunii sau știința etică în pedagogie. Grădina școlii populare. Conferințele învățătoresci la noi. Psihologia ca știință auxiliară a pedagogiei. Disciplina și didactica ca părți ale educațiunii. Date statistice despre școlile și învățământul în România. Destepțarea interesului ca scop mai deapöpe al învățământului. Interesul destepțat prin învățământ să fie nemijlocit. Interesul multilateral este o recerintă etică în educațiune. Științe naturale: Despre însemnătatea și folosul studiului științelor naturale. Câteva trăsături generale din viața plantei. Despre fer în stare naturală și prelucrată. Agricultură: Pomăritul în grădina școlii. Economie politică: Studii asupra stărei noastre economice. Literatură populară: Pöcurarul și Elenă. Dări de samă: Indulgență sau critică? Istoria naturală, de Cosma Anca. Raportul comitetului societății pentru cultura și literatura în Bucovina. Raportul scolaru al consistoriului archidieceșan gr. or. din Sibiu pe anul 1875/6. O privire asupra activității Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român dela înființarea ei până la a XIV adunare generală. A. W. Grube, biografii române traduse de N. P. Petrescu. Raportul școlii de agricultură din Mediaș. Îndreptare în economie de Ioan Tuduceșcu. Geografia Ungariei și elemente de geografie generală de Dr. N. Pop, și Istoria Ungariei de același autor. Franz Krones Handbuch der Geschichte Oesterreichs. Societatea „Arborosa.“

Diverse. Instrucțiunea publică în România. Eoile literare române dinöci de Carpați. Câteva observări critice dlor. P. Hașdeu și A. Cihac. Societatea geografică română. Institute de bine facere în România: Visul lui Galilei. Idei și cugetări. Locuința omului din punct de vedere igienic. Bibliografie Notițe. Corespondență.

Cuprinsul anului II: Biserică: Biserică și economie. Sinödele bisericeii gr. or. din Ungaria și Transilvania sunt anticatolice? Pedagogie: Concentrațiunea nvățământului. Idealele studentului român. Premierea scolarilor. Științe naturale: Însemnătatea mirosurilor și gusturilor pentru biologice. Despre apă. Caldura. Doi periculoși inimi ai agriculturului. Prevederea timpului. Statul albinelor. Agricultură: Schițe din agrolgia practică. Präsila vitelor în Ungaria și Transilvania. Îndegetări asupra vițelor cultivate în cordöne. Cultura gardului viu. Ceva asupra secerișului. Prepararea nutreșului înăcrit. Îndegetări asupra diverselor nutreșuri. Păstrarea cartofilor. Înfluința aerului asupra vinului. Limbistică: Principii și fundamente de ortografia daco-române. Despre sistemul etimologic. Istorie și etnografie: Stările primitive ale genului omenesc. Trecutul și actualitatea Igienă. Beuturile alcoolice. Diverse: Cărțile noastre bisericesti. Malturarea limbei române. Voința și legea naturii. Literatura neo-bulgară. Dări de samă. Kiepert, H. Etnografische Uebersichtskarte des europaischen Orients. Societatea „Petru Maior“ Veterinarul de casă de B. Cornea, Henke. R. Rumänien. Land und Volk. O nouă carte de lectură pentru clasle gimnasiale inferioare. Das Stereometer. Cincizeci de istorioșe morale pentru băieți și băiete. de F. H. Planiglobul ostic și vestie și Europa charte edate de I. M. Moldovan și W. Kraft. Notițe. Bibliografie și Chartografie. Corespondență.

Amēndoue se află de vęnzare la tipografia archidieceșană în Sibiu.

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.“)

Viena, 29 Martiu n. Astăzi a conferit Ignatieff patru öre cu Andrassy. Se vorbeșce că Ignatieff plęcă mâne de aici.

Petersburg, 29 Martiu n. Împăratul, trecēnd în revisită reserva dela saperii de gardă a dis: Dacă ar fi să întrați în acțiune, sperē că veți dovedi aceeași bravură ca și camerașii vostri.

Roma, 29 Martiu n. „Fanfula“ anunciă: Paiget a comunicat ei oficial ministrului Corti hotărirea Angliei, a nu lua parte la congres.

Constantinopole, 29 Martie n. Se vorbeșce de nou că este în perspectivă ocupațiunea Bujukderei de Ruși.

London, 29 Mar. n. „Globe“ anunciă: Eri sēra s'au telegrafat momentöse și decizătoare instrucțiuni lui Hornby pentru eventualitatea unor mișcări decizătoare în sau la Constantinopole.

Bursa de Viena

din 17,29 Martiu 1878.

Ațiuni de credit	221 20
London	122 20
Argint	407 25
Galbin	5 74
Napoleon d'aur (poli)	9 76
Valuta nouă imperială germană	60 15

Economic.

Sibiu, 26 Martie n. Pro hectolitru: Grâu prima fl. 8.80—9.80; Grâu sęcăreș, fl. 7.60—8.40 Sęcără, fl. 6.60—7; Orz fl. 6.—; Ovēs fl. 2.80—3.20; Cucuruz fl. 6.40—7; Mălaiu fl. 7; Cartofi fl. 2.50—3; Semēnță de cânepă fl. 9—10; Mazere fl. 12.—; Linte fl. 15.—; Fasole fl. 8.—; pro 50 chilo: Faină fl. 7.50; Slănină fl. 35.—; Unsöre de porc fl. 30.—; Sēu fl. 27.—; Luminări fl. 30.—; Săpun fl. 21.—; Fēn fl. 0.90—1.10; Căneșă fl. 28—30; Lemne de foc pro metrul cubic fl. 3.20; Spirit pro grad 52 1/2—75 cr.; pro chilo: carne de vită 30—36 cr.; Carne de vițel 40—45 cr.; Carne de porc 32—34 cr.; Carne de öie — cr.; öue, 10 de 20 cr.

Estras din föia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitatiuni: în 4 Maiu și 4 Iunie imobil. lui Ioan Huse și soți în Dobrocina (tribunalul Dej); în 13 Aprilie și 13 Maiu imobil. lui Iosif și Mihaiu Mihali în Bichis-român; în 24 Aprilie și 24 Maiu imobil. lui Ioan Hügel în Dărlös (jud. cerc. Mediaș); în 17 Aprilie imobil. rămășului după dna. Francisc Laszlo în Cluj (tribunal); în 29 Aprilie și 29 Maiu imobil. lui Saul Blumenfeld și soției sale în Turda (tribunal); în 29 Aprilie și 29 Maiu imobil. lui Mihaiu Salmen în Amnaș (tribunalul Sibiu); în 16 Aprilie imobil. rămășului după Mihaiu Galfi șen. în Cluj (tribunal); în 20 Aprilie și 20 Maiu imobil. dnei Nicolae Muntean în Unedöra; în 20 Aprilie și 20 Maiu imobil. lui Petru Alic în Gelar (tribunalul Deva).

Nr. 37—1878.

EDICT.

Simeon Cocos legiuit bărbat al Martei Russu de la Șiomărtin, carele cu necredință și a părășit socia apröpe de 7 ani, fără a se sci locul ubicațiunii lui, — se citēză prin acăsta a se presenta înainte subscrisului scaun protopopesc în termin de un an și o și pentru că la din contră procesul divorțial intentat asupra se va pertracta și decide și în absența lui.

Nocrich, 18 Februaru, 1878.

Scaunul protopopesc gr. or. Nocrich-Cincu-mare.

G. Maier m. p. adm. ppesc.

1—3

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat:

- pe lângă anuciarea rădicării în sensul statutelor cu 6% interese;
- sub condițiune de a se anucia institutului rădicarea depunerii la 3 luni înainte cu 6 1/2 % interese;
- sub condițiune de a se anucia institutului rădicarea depunerii la 6 luni înainte cu 7% interese.

Interesele încep cu ziua, care urmēză după ziua depunerii capitalului, și încētă cu ziua premergătoare zilei, în care se rădică depunerea cu acel adaus înse, că numai după acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institut cel puțin 15 zile.

La dorința deponentului se pot stabili în ziua depunerii capitalului și condițiuni speciale de esolvire, cari se însemnă apoi în libel și în cartea depunerilor institutului. În atare cas restituirea depunerii urmēză după acăste modalități speciale.

Depunerile trämise prin postă pe lângă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeuna în ziua primirei.

Asemene se pot efectui prin postă anuciuri și rădicări de capitale.

Sibiu, 28 Martiu 1878.

„Albina“

Institut de credit și de economii.

1—4